

Aprill 2022
nr. 116

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Ilkka Puhakka kõneleb Ülenurmel

Veel kolmel teisipäeval (12. aprillil, 10. mail ja 7. juunil) kell 18:30 kõneleb Ülenurme mõisas Ilkka Puhakka. Ole hea ja võta sõber kaasa! Muusikat teevad Mattias Haamer ja Anna-Katariina Vaino. Öhtut juhib Kristjan Luhamets.

Suure Reede ristitee

15. aprillil kell 17 algab Peetri kiriku juurest palverännak peatustega Jaani, katoliku, Kolgata, Luuka, Maarja, Pauluse ja Salemi kirikus.

Tule reisile vennaste- koguduse radadele!

Laupäeval, 28. mail plaanime teha koguduse bussireisi Harjumaale. Esimene peatuspunkt on Kose kirik. Edasi sõidame Nabala vennastekoguduse palvemajja, mille 1926. aastal pühitses Kose koguduse õpetaja praost Harald Pöld. Sealt kulgeb tee Hagerisse, kus tutvume esmalt kirikuga ning seejärel vennastekoguduse palvemajaga, mis tähistas hiljuti oma kaheksajandat aastapäeva. Palvemaja juures sööme lõunat ning peame palvetunni. Reisi viimane peatuspaik on äsjaavalminud Saku Toomase kirik.

Kõik huvilised on reisile oodatud! Palume endast aegsasti teada anda koguduse kantsleis (tel 5550 6363, tartu.pauluse@eelk.ee). Lähem info: õpetaja Marek Roots (tel 5193 1501, marek.roots@eelk.ee). Kulutuste osas tuleb arvestada bussisõidu ja lõunasöögiga.

Koguduse lugu

Igal neljapäeval kell 10.45, 17.15 ja 23.15 läheb Pereraadio eetrisse saate-sari „Koguduse lugu”. Õpetaja Kristjan Luhamets annab koguduste kaupa ülevaate meie kodumaa kirikuloost.

Palve Ukraina pärast

Ööl vastu 24. veebruari alustasid Vene väed pealetungi Ukrainale nii põhjast, lõunast kui idast. Kuigi kiire rünnak ebaõnnestus, on täiemahuline sõda põhjustanud Ukraina rahvale kohutavaid kannatusi, mille ulatus on ehmatanud tervet maailma. Miljonid naised ja lapsed on põgenenud riigist. Tartu Pauluse supiköök jagab sooja toitu mõnedele neist. Palved Ukraina pärast tõusevad aina Jumala poole.

Palume Jumala armu ja halastust, et Püha Vaim täidaks inimeste südamed ning tõrjuks sealt välja kõik kurjuse ja isekuse. Paludes rahu ei mõtle me lihtsalt tagasipöördumist endise elu juurde, vaid seda, et Jeesusele järgnedes jõuaksid rahvad ja riigid selleni, mis on Jumala hea tahe nende jaoks. Palume rahu, mis saabuks mitte sõjapidamise vahendite nappuse, vaid meeleparanduse tõttu.

Koroonapiirangud leevenevad

Koroonahaiguse levik näitab Eestis taandumise märke. Vabariigi valitsus on otsustanud leevendada piiranguid, millega püüti tõkestada viiruse levikut. Alates 15. märtsist ei nõuta enam vaktsineerimistõendi olemasolu ning kadunud on kellaajalised piirangud avalikele üritustele. Tõenäoliselt ei ole varsti enam ka maski kandmine kohustuslik. Tõsi, jumalateenistutel kehtis ka varem erand, mille kohaselt nn vaktsiinipass polnud nõutav. Siseruumides on lubatud 1000 osavõtjat.

Film maalide sünnist jõuab vaatajate ette

Teisel ülestõusmispühal, 18. aprillil kell 18.00 esitleb Tartu Pauluse kogudus vastvalminud dokumentaalfilmi „Aken igavikku”. Pooletunnine film võtab lühidalt kokku Tartu Pauluse kiriku uute maalide sünniloo. Kõik huvilised on oodatud!

3. oktoobril 2021 pühitseti maalid Jeesuslapses Maarja süles ning ülestõusnud Kristusest. Maalide autor on portreekunstnik Aapo Pukk. Filmi tegid noored dokumentalistid Hõbe Ilus ja Mihkel Oksmann.

Anneli Vilbaste: olge rõõmsad!

Pauluse lastehoiu lauluõpetaja on Anneli olnud 2011. aastast saadik. Täna jagab ta kuukirja lugejatega oma mõtteid.

Kogu elu on mul olnud õnn elada samas kohas. Kindlasti on neid, kes selle üle nii rõõmsad poleks, aga mulle on minu kodu siinsamas lähedal, Karlova linnaosas, alati olnud tõeline rahupaik. On tore lapsepõlv, kui oled tõeliselt vaba, vaba tulema-minema, küsima ja uurima. Olen tuttavatega kõneldes vahel kuulnud, et nad kogu lapseea kartsid, et nad pole küllalt head või ei oska midagi piisavalt hästi, või et tuleb miilits (või mingi kuri mees) ja viib nad kaasa vms. Mina kartsin ainult seda, et tuleb sõda – sõjafilme näidati televiisorist üpris tihti, ja uudistes kõneldi sellest, kuidas inimesed kusagil kaugetel maadel kannatavad – aga selle vastu oli mul õhtupalves lõpuks alati vaja öelda: „...ja et sõda ei tuleks!”

Tol ajal hoidsid lapsi enamasti vana-vanemad või pidid lapsed ise päeval hakkama saama. Ja mina võisin end äravalituna tunda, sest minu ema ei käinud tööl, isa aga vahetas minu sünni järel oma senise tasuva töökoha palju väiksema palga, ent ohtra vaba ajaga töö vastu – minu vanemate südant pole raha võim eales puudutanud. Mu sõbrad naabermaja lapsed käisid ikka meie pool mängimas, söömas, vahetevahel ka televiisorit vaatamas... Koolieelikupõlvest on mul senini alles kaks head sõpra.

Minu ema oli lahke inimene ja hea kristlane, aga abielu ja Tartusse kolimine katkestasid tema suhted kodukogudusega (Anna kogudusega) ning nõukogude ajal polnud uue kogudusega liitumine tema jaoks lihtne. Isa vanemad käisid küll jõulu- ja ülestõusmispühade ajal kirikus, isa ise aga on jällegi tüüpiline eestlane, kes usub, et midagi on, aga seda täpsemalt määratlema ei tötta. Ma ise mäletan lapsepõlvest kristlikke kombeid, palveid ja laule, isegi piiblitekste, mis mu emal tema kodust ja kooliajast pähe olid õpitud ning mis mulle omakorda meelde jäid, ilma et ma nende kristlikku päritolu tegelikult teadvustanud oleks. See oli meie peres loomulik asi, samuti ka minu

liitumine luterliku kirikuga, kui Eesti jälle vabaks sai ning endale Võnnu Jakobi kirikust häid sõpru ja toreda kirikuõpetaja leidsin. On rõõm kuuluda kogudusse, kus võib pastori üle uhke olla! Pärastpoole tulin, kui Ülikooli-Jaani koguduses tööd sain, Tartusse üle ega ole seda kahetsema pidanud.

Minu elus ei ole olnud pöördumisaega. Ärkamisaega. Valimisaega. Kooliajal, mil sõpradega – ja kuidagi nende julgustuseks – käisin vaatamas baptiste, metodiste, adventiste ja rooma-katoliiklasi, ei olnud mul kordagi selget soovi mõnda teise kogudusse maanduda, küll aga leidsin endale neist paar väga head sõpra. Mulle meeldib mõelda, et kõik tuleb loomulikult ja õigel ajal. Nagu armastust, nii pole ka usku või tööd vaja äratada enne, kui see ise tahab. Teadmine kulgemise õigest ajast ongi minu jaoks kõige lähem märk osadusest Jumalaga.

Muusikuks sain samamoodi, iseene-sest. Et ma olen aga muusika suhtes koledal kombel valiv ning tegelikult kardan avalikke esinemisi, sain esineva muusiku asemel hoopis muusikaõpetaks. Loomupärane laiskus aitas muidugi tublisti kaasa.

Kuna mul kummalisel kombel pole kunagi tekkinud rambikrampi ise-tegevusliku, st ebaprofessionaalse esinemise juures, pean juba 35 aastat ansamblit Aroonia, millega siin-seal üles astume. Palju esinemisi meil pole, ja seda just esinemiskohtade ja kuuluvuse puudumise pärast. Meie repertuaar pole selgelt kristlik ega üldistavalt rahvuslik, ammugi mitte midagi klassikalis-kultuurset ega vabaltlevivat. Kui oleks olemas muinasjutukogudus, leiaksime ehk seal pidevat tegevust. Muinasjuttudega seostuvad harilikult lastele mõeldud etendused-kontserdid, kuid ühe tõeliselt hea laste-etenduse jaoks peaks palju rohkem pingutama ja tüki vähem targutama. Nii et tegelikult teeme oma lugusid täiskasvanutele. Esitame vana-, rahva- ja omamuusikat jutustatud või näideldud lugude sees. Olen hetkel ka noorteansambli Kaval Käsi juhendaja ja see ansambel omandab tasahaaval samu eklektilisi jooni, mis pole sugugi paha, kui kõik ikka rõõmsa meelega muusikat teevad.

Küsimusele, kuidas tänapäeva last kõnetada, peaks vastama, et kõigepealt tuleks last hoopis kuulata. Inimesed õpivad ju eeskuju najal, aga kui tööst ja lakkamatust tegevusest

kurnatud lapsevanem, õpetaja, treener vm abilise ise kuulata ei jaksa, kuis peaks siis laps selle tähtsa oskuse omandama? Mu meelest võiks üldse olla palju rohkem kuulamise õppimist, ka pere sees. Paraku peab selleks olema aega, palju aega. Et kogu kuulamine ei taanduks paariminutilisele: kuidas-päev-möödus kokkuvõttele.

Mul on aeg-ajalt veidi õudne, kui noor innukas isa või ema on uhke oma koolieelikust lapse üle, et too nii kergesti ise endale netist mängu jm meelelahutust leiab. Mitte, et laps ei tohiks nutiseadmeid kasutada, vaid et sageli tähendab netis olnud aeg lapse üksiolekut, mis omakorda viitab lapsevanema väsimusele.

Üha enam juhtub, et kodu asemel aitavad lapse hingel kasvada, lapsel iseendaks saada hoopis sõprade ring ja õpetajad. Hea, kui sõbrad on usaldusväärsed, ja ülihea, kui õpetajad jaksavad.

Eks tänapäevased lapsed on inimesed nagu alati. Kultuurilised erinevused võrreldes näiteks minu lapsepõlveajaga on olemas, kuid ka toona oli neid, kes ei armastanud lugeda, oli püsimatuid ja ülipüüdlikke, rahulikke ja sõjakaid... Ma olen kasvanud peres, kus võim on teadmisel ja oskusel ning kus kõik võivad teha vigu. See on minu arvates tähtis, et eksimine oleks lubatud, aga oluline on ka mõistmine, et nii nagu täiskasvanud, pole ka lapsed ainult iseloomutud ja läbinisti head „puhtad lehed”. Muusikateadlane Tiia Järg ütles kord loengus: „Oma uhkusepunn on igaühel sees.” Lapsedki võivad mõnikord olla kurjad, ülbed või ülekohtused. Vanema inimese töö on mitte vastu jonnida, vaid aidata lapsel halbu tundeid ära tunda, neid valitsema õppida ja nende pärast mitte väga meelt heita. Ühtlasi ei peaks täiskasvanu ei lapse ega enese vigade pärast ülearu kurvastama. Lõppude lõpuks: „Üks mees on võitlemisele meil' Isast appi tulnud!” Peaasi, et pärast eksimist saaks öelda „vigadest õpitakse”, mitte „kordamine on tarkuse ema”. Oma lapsed on mulle toredateks teekaaslasteks olnud ja lapselapsi mul veel pole – sellepärast võingi niimoodi tähtsa näoga targutada :)

Tööle asudes avastasin, et kõik lapsed ei meeldigi mulle. Õigemini:

nagu lapsepõlves oli klassis neid, kellega oli koos tore, ja neid, kellega ma üldse läbi käia ei tahtnud, nii ka õpetades ei tabanud ma iga lapsega täpselt tooni, ei tundnud sidet. Olin millegipärast kogu aeg arvanud, et täiskasvanud inimestele meeldivad loomu poolest kõik lapsed, ja kui ma ise suureks saan, hakkavad ka mulle kõik lapsed meeldima. Õpetaja, aga ka arsti, müüja, juuksuri, autopesija, õieti iga ala meistri professionaalsus tähendab sel puhul isiklikke sümpaatiaid arvestamata õiglaseks jäämist ning lemmiklaste eelistamise vältimist. Eks ma püüdsin seda teha, aga väike okas oli siiski hinges, et näe, mina, kes ma ometi omast arust lastega nii hästi läbi saan, ei tunnegi kõigiga tegelemisest sama palju rõõmu. Rahu ja selguse tõi sõbra ütlus: „Kõik inimesed ei pea sulle meeldima, sa pead neid lihtsalt armastama!” Tõepoolest: masobin mõne kaaslasega paremini, mõnega mitte nii hästi, ja mõne inimesega juttu ajades on tunne, et vajame tõlki, sest mõttemaailm on nii erinev, aga armastus on otsus, armastada võin ma sellegipoolest kõiki inimesi. Ja kui ma ütlen „inimesi”, siis mõtlen ma nende hulgas ka lapsi.

Inimestega suhtlemine on lakkamatu tasakaalu otsimise ja hoidmise kunst valikute tegemise ja teistel valida laskmise, nõustamise ja eituse, enese eest seismise ja teistel tähtsam olla lubamise, leppimise ja keelamise vahel. Kogudus võiks olla see koht, kus erimeelsused ei tähenda vaenu; koht, kus need, kel jaksu, saavad tegutseda ning leiavad tunnustust. Mu oma jaks on juba kasin, sellepärast piisab mulle poole koormusega muusikategemisest, aga kui praegu rohkem võhma oleks, võiks näiteks muinasjutu- ja lauluõhtuid korraldada. Tähtis on seegi, et koguduses ollakse võrdsed, ollakse vennad ja õed. Hea, kui on koht, kus ei pea võistleva, ennast tõestama, kus ei arvustata. Näide mu oma tegevusalalt: inimene, kellele on kogu aeg öeldud, et ta viisi tabada ei oska, ei peaks mõtlema sellele jumalateenistusel koos kogudusega koraali lauldes.

Ja muidugi on kogudusel salarelv: eestpalve vägi. Olen seda ise tundnud, aitäh kõigile!

Mitmesugused mured ja ebakõlad

saab lahendada aususe ja armastuse abil, ja kui neist ka enam ei piisa, tuleb appi üldine ellujäämisrelv: nali. Huumor laseb eemalduda olukorrast, mis ei allu minu kontrollile ja tunda end vabana – salaja küll, aga ikkagi. Nõukogude ühiskonnas ellujääjad on sageli olnud silmatorkavalt lustakad. Minu vanaema, kes küüditati, jutustas oma elamustest nii südamlikke kui tõesti väga naljakaid lugusid; aga ta oligi erakordselt rõõmsameelne inimene. Kummalisel kombel võrsub ka kõige hirmsamates oludes omaringi nalju. Praegu olen kuulnud juba nelja Ukraina- ja Putini-teemalist anekdooti. See ei ole südametu, hoopis aitab paanikat vältida. Ja mida hullemad on olud ning mida vähem saavad inimesed nende parandamiseks ära teha, seda tabavamad kipuvad olema kohalikud naljad. Nali näitab vaimset sõltumatust. Kui kõik muu on kättesaamatu, on me mõtted ikka priid.

Meie rahvas hindab iseseisvust igas mõttes, ka üksi toimetulemisena, ja vahest isegi liiga kõrgelt, nii väga, et häbenetakse abi pakkuda – äkki teine solvub! – või kardetakse abi paluda – ega ma mingi nõrguke ole! Enesetapjate kohta öeldakse, et asi pole surmasoovis – nad lihtsalt ei taha enam samamoodi edasi elada. Arvan, et inimesed (mina igatahes) ei karda mitte niivõrd suremist kui lõppu – me lihtsalt kardame, et lõppemine võtab kaua aega ja selle käigus kaob kogu hakkamasaamine, mõtteselgus, jaks ja oskused. Püüan teha vahet sellel, mida saan muuta ja millel tuleb minna lasta. Lapsevanemate jaoks pole siin midagi uut – lahtilaskmist oleme igatahes saanud harjutada. Ja lapsed, pidage meeles: isegi kui teie karmid põhjamaise kooliga vanemad ei tunnista, et on ekslikud, ei ütle teile iga päev, kui kallid te neile olete ja kuidas nad teie pärast muretsevad, ei kinnita, et on valmis teid alati aitama ka siis, kui te juba suured olete... uskuge, nad teevad seda siiski.

Minu karm põhjamaine mina paistab välja mu rõõmusõnumi-eelistusest. Markuse evangeelium. Lühidalt ja tohedalt kõik, mis vaja, karmide rahulike sõnadega, ning ometi on selle sisuks rõõm. Miks siis mitte ka ise rõõmustamist harjutada. Kui õnnetundmisvõime on anne, siis rõõm on otsus.

Jumalateenistused

10. aprill kell 10 palmipuudepäha.

14. aprill kell 18 Suur Neljapäev.

15. aprill kell 10 Suur Reede.

17. aprill kell 7 liturgiline teenistus.
kell 10 **Ülestõusmispäha**.
kell 12 laste ja perede
jumalateenistus.

18. aprill kell 10 teine ülestõusmis-
päha ja Tartu prasotkonna
sinodi avajumalateenistus.

24. aprill kell 10.

1. mai kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on
Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**,
kus on võimalik jumalateenistust
jälgida ekraani ja kõlarite abil.
Altarist vasakul seina ääres on uks ja
teisel korrusel tuba kõige pisematele.
Peegelpildis paremal on tuba, kus
täiskasvanu jutustab lugu vastava
pühapäeva teemal.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2–4 aastased (Eleri Luhamets)

5–6 aastased (Nelli Vassila

ja Aleksander Erstu)

I–II klass (Pirjo Roots ja Katrin Kull)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Pühapäevakooli **laager** on 3.-5. juunil
Põltsamaa kiriklas. Lähemat info saab
pühapäevakooli õpetajatelt.

Noorteõhtud

Neljapäeviti kell 19 kiriku noortetoas.

Laupäeval, **23. aprillil** on Pauluse
kiriku tiibhoone saalis noortepäev,
kus noored saavad koos aega veeta,
toimuvad erinevad töötoad ja õhtul
esineb Vend Joonas. Joonas Alvre on
muusik, kes on oma elu usaldanud
Taevaisa kätte. Omaloodud lugude
kaudu jagab ta rõõmusõnumit Pääst-
jast Jeesusest.

EELK noortepäevad „Ära karda!”
on **7.-10. juulil** Kursi kiriku juures.
Registreeru kohe! jape.ee/piletid/
Mai lõpuni on hind 30€, juuni lõpuni
35€ ja juulis 40€.

Info: Meribell Mõttus, tel 53090305.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Marek Roots loeb psalme ja Joel
Luhamets käsitleb Moosese elu.

Leeritunnid esmaspäeviti kell 18.00

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piiblingid:

E. 4. aprill kell 16.00 (Liive)

T. 5. aprill kell 17.00 (Merike)

N. 7. aprill kell 18.00 (Randon)

R. 8. aprill kell 17.00 (Aino)

P. 10. aprill kell 11.45 (Juta)

E. 11. aprill kell 16.00 (Liive)

E. 18. aprill kell 16.00 (Liive)

T. 19. aprill kell 17.00 (Merike)

N. 21. aprill kell 18.00 (Randon)

R. 22. aprill kell 17.00 (Aino)

P. 24. aprill kell 11.45 (Juta)

E. 25. aprill kell 16.00 (Liive)

E. 2. mai kell 16.00 (Liive)

T. 3. mai kell 17.00 (Merike)

N. 5. mai kell 18.00 (Randon)

R. 6. mai kell 17.00 (Aino)

P. 8. mai kell 11.45 (Juta)

Eestpalveõhtu on kirikus reedel,
8. aprillil kell 18.

Palve- ja ülistusõhtu on tiibhoone
saalis reedel, 22. aprillil kell 18.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on
avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10,
telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis
või ülekanega. Arve nr: EE282200
221005105336, saaja: EELK Tartu
Pauluse kogudus.

Raamatupood on avatud
E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-L 11-13.

Kontserdid

L. **9. aprill** kell 18 Tartu Üliõpilas-
segakoori ja kammerkoor Helü
ühiskontsert “Ikka edasi helise,
hing!” Dirigeerivad Küllike Joosing,
Liis Rull ja Anu Lepik. Kaasa teeb
Nõmme Muusikakooli sümfoonia-
orkester, dirigent Riivo Jõgi. Kavas:
Ester Mägi tsükkel “Mõtisklused”,
Cyrillus Kreek „Taaveti laulud“ ja
Pärt Uusberg “Kiituselaul” (esiette-
kanne). Pilet kuni 3. aprillini 12€,
tavapilet 15€, õpilane/pensionär 10€,
toetajapilet 25€.

L. **16. aprill** kell 17 Ulla Krigul (orel)
ja Virgo Veldi (saksofon). Kavas:
Tõnu Kõrvits “Hümn sinisele
taevale”, Toivo Tulev “a way, away”
(esiettekanne), René Eespere “Flatus
gratus” (esiettekanne), Erkki-Sven
Tüür “Spectrum III”, Ülo Krigul
“Tormisilmast” (esiettekanne) ja
Tõnu Kõrvits “Thule koraalid”.
Info: www.eestimusiikapaevad.ee
Piletid 8/12€.

P. **17. aprill** kell 19 Tartu Maarja
kirikukoor ja Tartu-Maarja kammer-
orkester, lisaks Ragne Saul, Karmen
Puis, Merle Silmato, Mati Kõrts ja
Atlan Karp. Dirigent Lilyan Kaiv.
Kavas: Marc Antonie Charpentier
„Te Deum“ ja Aram Arutjunjani
trompetikontsert, solist Mihkel
Kallip. Tavapilet 15€, lapsed kuni
15a ja pensionärid 10€, perepilet 35€.
www.maarjafilharmoonikud.com

L. **23. aprill** kell 18 esitab krüptis
oma loomingut Joonas Alvre. Tasuta.
“Ma ei taha olla ainult meelelahutaja.
Igatsen teha muusikat, millel on
sõnum, mis puudutab inimest
sügavalt,” arutleb Joonas.

100 aastat tagasi oli kogudus liiga suur

Sada aastat tagasi oli Tartu Pauluse
alles noor kogudus – üksteist aastat
vana, ent juba räägiti sellest kui liiga
suureks paisunud kogudusest. Nimelt
küsis Postimees 19. aprillil 1922, kas
ei oleks võimalik Eesti hiigeltkogudu-
si pihtkondadeks jaotada, et vaimulik
ei jääks koguduse liikmetele võõraks.
Hiigelsuures koguduses ei saagi ju
eeldada soojemat ja isiklikumat suhet
koguduse ja vaimuliku vahel. Näiteks
toodi Tartu Peetri 25 000 liikmeka

Tartu Pauluse, mis on sama suur ning
Tallinna kogudused.

4. aprillil 1922 teatas Postimees, et
Pauluse kogudus on esimesena Eestis
oma aruande avaldanud trükitud
kujul. Selgus siiski, et Keila oli seda
juba aasta varem teinud.

30. aprillil oli Pauluse kirikus skauti-
de jumalateenistus. Sama õhtul kell
viis oli kirikus kontsert vabadussõjas
langenute ausamba rajamise heaks.